Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter:	Andersen, H. C.
Titel:	Aarets Historie.
Citation:	Andersen, H. C.: ”Aarets Historie.”, i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. II kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 217. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hcaeventyr02val-shoot-workid88467.pdf (tilgået 17. april 2024)
Anvendt udgave:	H.C. Andersens Eventyr bd. II kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Aarets Historie.

Det var sidst i Januar; en frygtelig Sneestorm var det; Sneen fløi i fygende Hvirvel gjennem Gader og Stræder; Ruderne udenpaa vare som overklistrede med Snee, fra Tagene styrtede den i Dynger, og saa var der en Flugt i Folk, de løb, de fløi og foer hinanden i Armene, holdt hinanden fast et Øieblik og havde saalænge Fodfæste. Karreeter og Heste vare ligesom overpuddrede, Tjenerne stode med Ryggen mod Karreeten og kjørte baglænds imod Vinden, Fodgjængeren holdt sig stadigt i Læ af Vognen, der kun langsomt gled afsted i den dybe Snee; og da endelig Stormen lagde sig og der blev kastet en smal Sti langs Husene, saa stod dog Folk stille der, naar de mødtes; ingen af dem havde Lyst til at gjøre det første Skridt, med at træde op i den dybe Snee, for at den Anden kunde slippe forbi. Tause stode de, til endelig, efter ligesom en stille Overeenskomst, hver af dem gav eet Been til Priis og lod dette gaae ind i Sneedyngen.

Mod Aften var det blikstille, Himlen saae ud, som om den var feiet og gjort mere høi og gjennemsigtig, Stjernerne syntes splinternye, og nogle vare saa blaa og klare, - og det frøs saa det knagede efter, - sagtens kunde da det øverste Sneelag blive saa stærkt, at det i Morgenstunden bar Graaspurvene; de hoppede om snart oppe snart nede, hvor der var skovlet, men megen Æde var der ikke at finde, og de frøs ordentligt.

»Pip!« sagde den ene til den anden, »det kalder man det nye

Aar! - det er jo værre, end det gamle! saa kunde vi ligesaa godt have beholdt det. Jeg er misfornøiet og det har jeg Grund til!«

»Ja, der løb nu Menneskene om og skjød Nytaar ind,« sagde en lille forfrossen Spurv, »de sloge Potter paa Døre og vare reent ellevilde af Glæde over at nu gik det gamle Aar væk! og det var jeg ogsaa glad over, for jeg ventede, at vi da vilde faae varme Dage, men det er der ikke blevet noget af; det fryser meget strængere end før! Menneskene have taget feil af Tidsregningen!«

»Det har de!« sagde en tredie, der var gammel og hvid i Toppen; »de have nu Noget, som de kalde Almanaken, den er saadan deres egen Opfindelse, og saa skal Alt gaae efter den! men det gjør det ikke. Naar Foraaret kommer, saa begynder Aaret, det er Naturens Gang, og den regner jeg efter!«

»Men, naar kommer Foraaret?« spurgte de Andre.

»Det kommer naar Storken kommer, men det er meget ubestemt med ham, og herinde i Byen er der Ingen, der veed noget derom, det veed de bedre ude paa Landet; skal vi flyve derud og vente? Der er man da Foraaret nærmere.«

»Ja, det kan være meget godt!« sagde en af dem, der længe havde gaaet og pippet uden egentlig at sige Noget. »Jeg har herinde i Byen nogle Beqvemmeligheder, som jeg er bange, at jeg vil komme til at savne derude. Heromme i en Gaard er der en Menneske-Familie, der meget fornuftigt har fundet paa at slaae fast i Væggen tre, fire Urtepotter med den store Aabning ind og Bunden ud ad, i den er der skaaret et Hul saa stort, at jeg kan flyve ud og ind; der har jeg og min Mand Rede, og derfra ere alle vore Unger fløine ud. Menneskefamilien har naturligviis indrettet det Hele for at have den Fornøielse at see paa os, ellers havde de nok ikke gjort det. De strøe Brødkrmnmer ud, ogsaa for deres Fornøielse, og vi have da Føden! der er ligesom sørget for En; - og saa troer jeg, at jeg bliver og min Mand bliver! skjøndt vi ere meget misfornøiede, - men vi blive!«

»Og vi flyve ud paa Landet, for at see om ikke Foraaret kommer!« og saa fløi de.

Og der var ordentlig Vinter ude paa Landet; det frøs der et Par Grader stærkere end inde i Byen. Den skarpe Vind blæste hen over de sneelagte Marker. Bonden, med store Bælvanter paa, sad i sin Slæde og slog sig med sine Arme for at faae Kulden af

dem, Pidsken laae paa Skjødet, de magre Heste løb, saa de dampede, Sneen knagede, og Spurvene hoppede i Hjulsporene og frøs; »pip! naar kommer Vaaren? Det varer saa længe!«

»Saa længe!« klang det hen over Markerne fra den høieste Banke, belagt med Snee; og det kunde være Eccho man hørte, men det kunde ogsaa være Tale af den underlige gamle Mand, som sad der øverst paa Sneedriven i Vind og Veir; han var ganske hvid, ligesom en Bonde i hvid Vadmels-Kofte, med langt hvidt Haar, hvidt Skjæg, ganske bleeg og med store klare Øine.

»Hvem er den Gamle der henne?« spurgte Spurvene.

»Det veed jeg!« sagde en gammel Ravn, der sad paa Ledpælen, og var nedladende nok til at erkjende, at vi alle ere Smaafugle for vor Herre, og derfor ogsaa indlod sig med Spurvene og gav Forklaring. »Jeg veed hvem den Gamle er. Det er Vinteren, den gamle Mand fra det forrige Aar, han er ikke død, som Almanaken siger, nei han er saamæn Formynder for den lille Prinds Foraar, der kommer. Jo, Vinteren fører Regimentet. Hu! det knager nok i Jer, I Smaa!«

»Ja, er det ikke det jeg siger!« sagde den Mindste, »den Almanak er bare Menneske-Paafund, den er ikke lempet efter Naturen! det skulde de lade os om, vi, som ere finere skabte!«

Og der gik een Uge, der gik næsten to; Skoven var sort, den frosne Indsø laae saa tung og saae ud som størknet Bly; Skyerne, ja det var ikke Skyer, det var vaade, iiskolde Taager, der hang hen over Landet; de store sorte Krager fløi i Flokke, uden Skrig, det var som om Alt sov. - Der gled en Solstraale hen over Søen, og den skinnede som smeltet Tin. Sneelaget henover Marken og oppe paa Banken glimrede ikke som før, men den hvide Skikkelse, *Vinteren* selv, sad der endnu med Blikket stadigt mod Syden; han mærkede slet ikke, at Sneetæppet ligesom sank ind i Jorden, at hist og her en lille græsgrøn Plet kom frem, og der mylrede det da med Spurve.

»Quivit! Quivit! kommer nu Vaaren?«

»Vaaren!« klang det hen over Mark og Eng og igjennem de sortbrune Skove, hvor Mosset skinnede friskt grønt paa Træstammerne; og gjennem Luften kom flyvende, syd fra, de to første Storke; paa Ryggen af hver sad der et lille deiligt Barn, en Dreng og en Pige; og de kyssede Jorden til Hilsen, og hvor de satte deres Fødder, voxte hvide Blomster frem under Sneen; Haand i Haand gik de op til den gamle Iismand, Vinteren, lagde sig ved hans Bryst til ny Hilsen og i samme Stund vare de alle tre skjulte og hele Landskabet skjult; en tyk, vaad Taage, saa tæt og tung, indhyllede Alt. - Lidt efter luftede det, - 220 Vinden foer afsted, den kom med stærke Kast og jog Taagen bort, Solen skinnede saa varmt, - Vinteren selv var forsvunden, Foraarets deilige Børn sad paa Aarets Throne.

»Det kalder jeg Nytaar!« sagde Spurvene. »Nu faae vi vel igjen vore Rettigheder og Erstatning for den strænge Vinter!«

Hvorhen de to Børn vendte sig, der skjød grønne Knopper frem paa Buske og Træer, der blev Græsset høiere, Sædemarken mere og mere liflig grøn. Og rundtom kastede den lille Pige Blomster; hun havde af dem i Overflødighed i sit Skjørt, de syntes der at myldre frem, altid var det fuldt, i hvor ivrig hun var med at kaste, - i sin Iilfærdighed rystede hun en heel Blomster-Snee henover Æble- og Ferskentræer, saa at de stode i fuld Pragt før de endnu rigtig havde grønne Blade.

Og hun klappede i Hænderne og Drengen klappede, og da kom der Fugle frem, man vidste ikke hvorfra, og Alle qviddrede og sang: »Vaaren er kommen!«

Det var deiligt at see. Og mangen gammel Morlille kom udenfor sin Dør i Solskinnet, skuttede sig, saae hen paa de gule Blomster, der prangede over hele Engen, akkurat ligesom i hendes unge Dage; Verden blev ung igjen, »det er velsignet i Dag herude!« sagde hun.

Og Skoven var endnu bruun-grøn, Knop ved Knop, men Skovmærken var fremme, saa frisk og saa duftende, Violerne stode i en Fylde, og der var Anemoner, Kodriver og Oxedriver, ja i hvert Græsstraa var Saft og Kraft, det var rigtignok et Pragt-Tæppe at sidde paa, og der sad Foraarets unge Par og holdt hinanden i Hænderne og sang og smilede og voxte meer og meer.

En mild Regn faldt fra Himlen over dem, de mærkede det ikke, Regndraaben og Glædestaaren blev een og samme Draabe. Brud og Brudgom kyssede hinanden, og i det Nu sprang Skoven ud. - Da Solen stod op, vare alle Skove grønne!

Og Haand i Haand gik Brudeparret under det friske hængende Løvtag, hvor kun Sollysets Straaler og Slagskyggerne gave Farvevexel i det Grønne. En jomfruelig Reenhed og en forfriskende Duft var i de fine Blade! klar og levende rislede Aa og Bæk mellem de fløielsgrønne Siv og over de brogede Stene. »Fuldtop evigt og altid er det og bliver det!« sagde hele Naturen. Og Kukkeren sang og Lærken slog, det var det deilige Foraar; dog Piletræerne havde Uldvanter om sine Blomster, de vare nu saa gruelig forsigtige, og det er kjedeligt!

* 221

Og saa gik Dage og saa gik Uger, Varmen ligesom væltede ned; hede Luft-Bølger gik gjennem Kornet, der mere og mere gulnede. Nordens hvide Lothus paa Skovsøerne spredte sine store grønne Blade ud over Vandspeilet og Fiskene søgte Skygge under dem; og paa Skovens Læ-Side, hvor Solen brændte paa Bondehusets Væg og ordentlig gjennemvarmede de udsprungne Roser, og Kirsebærtræerne hang fulde med saftige, sorte, næsten solhede Bær, sad Sommerens deilige Qvinde, hende vi saae som Barn og som Brud;

og hun saae mod de stigende mørke Skyer, der i Bølgeformer, som Bjerge, sortblaa og tunge, løftede sig høiere og høiere; fra tre Sider kom de; meer og meer, som et forstenet omvendt Hav, sænkede de sig mod Skoven, hvor Alt, som ved en Trolddom, var taust; hver Luftning havde lagt sig, hver Fugl taug, der var en Alvor, en Forventning i hele Naturen; men paa Veie og Stier skyndte sig afsted Kjørende, Ridende og Gaaende, for at komme under Tag. - Da lyste det med eet, som om Solen brød frem, blinkende, blændende, Alt opbrændende, og der blev Mulm igjen i et rullende Brag; Vandet styrtede i Strømme ned; det blev Nat og det blev Lys, det blev Stilhed og det blev Bulder. De unge bruunfjedrede Rør i Mosen bevægede sig i lange Bølger, Skovens Grene skjultes i Vandtaager, Mørket kom og Lyset kom, Stilhed og Bulder. - Græs og Korn laae som slaaet ned, som skyllet hen, som skulde det aldrig reise sig. - Pludselig blev Regnen til enkelte Draaber, Solen skinnede, og fra Straa og fra Blad blinkede Vanddraaberne som Perler, Fuglene sang, Fiskene sloge op fra Aa-Vandet, Myggene dandsede, og ude paa Stenen i det salte pidskede Havvand sad *Sommeren* selv, den kraftige Mand, med de fyldige Lemmer, med driwaadt Haar, - forynget af det friske Bad, sad han i det varme Solskin. Al Naturen var forynget rundtom, Alt stod frodigt, kraftigt og skjønt; det var Sommer, den varme deilige Sommer.

Og liflig og sød var den Duft, der kom fra den frodige Kløvermark, Bierne summede der om det gamle Tingsted; Brombærranken snoede sig op om Altarstenen, der, vadsket af Regnen, skinnede i Sollyset; og derhen fløi Bidronningen med sin Sværm og satte Vox og Honning. Ingen saae det uden *Sommeren* og hans kraftige Viv; for dem stod Altarbordet dækket med Naturens Offergave.
* – 222

Og Aftenhimlen straalede som et Guld, ingen Kirkekuppel har det saa rigt, og Maanen skinnede mellem Aftenrøde og Morgenrøde. Det var Sommertid.

Og der gik Uger og der gik Dage. - Høstfolkenes blanke Leer blinkede i Kornmarkerne, Æbletræets Grene bøiede sig med røde og gule Frugter; Humlen duftede deiligt og hang i store Kopper og under Hasselbuskene, hvor Nødderne sad i svære Kløvser, hvilte Mand og Viv, *Sommeren* med sin alvorsfulde Qvinde.

»Hvilken Rigdom!« sagde hun, »rundtom Velsignelse, hjemligt og godt, og dog, jeg veed ikke selv, jeg længes efter - Hvile, - Ro! jeg veed ikke Ordet derfor! - Nu pløie de alt igjen paa Marken! Mere og altid Mere ville Menneskene vinde! - See Storkene komme i Flokke og gaae i Afstand efter Ploven; Ægyptens Fugl, som bar os gjennem Luften! Husker du, da vi begge som Børn kom herind i Nordens Lande? - Blomster bragte vi, deiligt Solskin og grønne Skove, dem har nu Vinden faret ilde med, de brunes og mørknes, som Sydens Træer, men bærer ikke, som de, gyldne Frugter!«

»Dem vil du see?« sagde Sommeren, »saa glæd dig da!« og han løftede sin Arm og Skovens Blade farvedes med Rødt og med Guld, der kom en Farvepragt over alle Skove; Rosenhækken skinnede med ildrøde Hyben, Hyldegrenene hang med store tunge sortebrune Bær, de vilde Kastanier faldt modne ud af de sortegrønne Skaller, og inde i Skoven blomstrede Violerne anden Gang.

Men Aarets Dronning blev mere og mere stille, mere bleg. »Det lufter koldt!« sagde hun, »Natten har vaade Taager! - jeg længes efter - Barndomslandet!« -

Og hun saae Storkene flyve bort, hver en! og hun strakte Hænderne efter dem. - Hun saae op til Rederne, der stode tomme, og der voxte op i een den langstilkede Kornblomst og i en anden den gule Kidike, som om Beden kun var til som Værn og Gjærde om den; og Spurvene kom derop.

»Pip! hvor er Herskabet blevet af! de kan nok ikke taale at det blæser paa dem, og saa er de taget ud af Landet! Lykke paa Reisen!«

Og mere og mere guul blev Skovens Blade og Løv faldt paa
* – 223

Løv, Efteraarets Storme suste, det var seent paa Høstens Tid. Og paa det gule Løvfald laae Aarets Dronning og saae med milde Øine mod den blinkende Stjerne, og hendes Huusbond stod hos hende. Et Vindstød hvirvlede i Løvet - det faldt igjen, da var hun borte, men en Sommerfugl, Aarets sidste, fløi gjennem den kolde Luft.

Og de vaade Taager kom, den isnende Blæst og de mørke, længste Nætter. Aarets Drot stod med sneehvidt Haar, men han vidste det ikke selv, han troede, at det var Sneefnokkene, som faldt fra Skyen; et tyndt Sneelag laae hen over den grønne Mark.

Og Kirkeklokkerne ringede til Juletid.

»Fødselsklokkerne ringe!« sagde Aarets Drot, »snart fødes det nye Hersker-Par, og jeg faaer Hvile, som hun! Hvile i den blinkende Stjerne!«

Og i den friske grønne Granskov, hvor Sneen laae, stod Jule-Engelen og indviede de unge Træer, der skulde til dens Fest.

»Glæde i Stuen og under de grønne Grene!« sagde Aarets gamle Drot, Uger havde ældet ham til sneehvid Gubbe, »det stunder for mig til Hvile, Aarets unge Par faaer nu Krone og Scepter!«

»Og Magten er dog din!« sagde Jule-Engelen, »Magten og ikke Hvilen! Lad Sneen ligge varmende hen over den unge Sæd! lær at bære det, at en Anden hyldes og du dog er Hersker, lær at være glemt og dog at leve! din Friheds Time kommer, naar Vaaren kommer!«

»Naar kommer Vaaren?« spurgte Vinteren.

»Den kommer naar Storken kommer!«

Og med hvide Lokker og sneehvidt Skjæg sad Vinteren iiskold, gammel og bøiet, men stærk, som Vinterstormen og Isens Magt, høit paa Bankens Sneedrive og saae mod Syd, som Vinteren forud havde siddet og seet. - Isen knagede, Sneen knirkede, Skøiteløberne svang sig paa de blanke Søer, og Ravne og Krager toge sig godt ud paa den hvide Grund, ingen Vind rørte sig. Og i den stille Luft knyttede Vinteren Hænderne, og Isen blev Favne tyk mellem Landene.

Saa kom igjen Spurvene fra Byen og spurgte: »Hvem er den gamle Mand derhenne?« Og Ravnen sad der igjen, eller en Søn af ham, som er lige det samme, og den sagde dem: »det er
*
– 224

Vinteren! den gamle Mand fra det forrige Aar. Han er ikke død, som Almanaken siger, men Formynder for Vaaren, som kommer!«

»Naar kommer Vaaren!« sagde Spurvene, »saa faae vi god Tid, og bedre Regimente! det gamle duede ikke.«

Og i stille Tanker nikkede *Vinteren* til den bladløse, sorte Skov, hvor hvert Træ viste Grenenes deilige Form og Bøining; og under Vinterblundet sænkede sig Skyernes iiskolde Taager, - Herskeren drømte om sin Ungdoms og sin Manddoms Tid, og ved Dagningen stod hele Skoven deilig med Riimfrost, det var Vinterens Sommerdrøm; Solskinnet dryssede Riimfrost fra Grenene.

»Naar kommer Vaaren?« spurgte Spurvene.

»Vaaren!« lød det som Eccho fra de Banker, hvor Sneen laae. Og Solen skinnede mere og mere varm, Sneen smeltede, Fuglene qviddrede: »Vaaren kommer!«

Og høit gjennem Luften kom den første Stork, den anden fulgte; et deiligt Barn sad paa Ryggen af hver, og de dalede ned paa den aabne Mark og de kyssede Jorden, og de kyssede den gamle stille Mand, og som *Moses* paa Bjerget, svandt han, baaret af Skytaagen.

Aarets Historie var endt.

»Det er meget rigtigt!« sagde Spurvene, »og det er ogsaa meget kjønt, men det er ikke efter Almanaken, og saa er det galt!«

*
–